

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoP/10/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113232880
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8113232880.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Daniely Babinovej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci navrhovateľky Y. U., rod. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. XX, toho času bytom T., U. 2, zastúpenej JUDr. Helenou Schneiderovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Florianova 12 proti odporcovi L. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., S. XXX/XX, zastúpenému JUDr. Vladimírom Milasom, advokátom so sídlom v Prešove, Masarykova 13 o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k mal. V. U., nar. XX. XX. XXXX, zastúpenému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny F., pracovisko L., o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 25. 01. 2016, č. k. 7P/1/2014-283 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Svidník zo dňa 14. 03. 2016, č. k. 7P/1/2014-317 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku o zverení mal. V. U., nar. XX.X.XXXX, do starostlivosti navrhovateľky.

Mení rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku o určení výživného tak, že odporca je povinný prispievať na výživu mal. V. U., nar. XX.X.XXXX, sumou 120,- eur mesačne vždy do 15. toho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám navrhovateľky, od právoplatnosti rozsudku o rozvode.

Zrušuje rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku o úprave styku odporcu s mal. V. U., nar. XX.X.XXXX a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením súd prvého stupňa manželstvo účastníkov konania uzatvorené dňa 30. 04. 2011 rozviedol. Na čas po rozvode zveril mal. V. U. do osobnej starostlivosti navrhovateľky - matky, ktorá je oprávnená a povinná zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Odporcovi - otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 150 Eur mesačne od právoplatnosti rozsudku o rozvode vždy do 15. toho dňa v mesiaci k rukám matky vopred pod následkami výkonu rozhodnutia. Upravil styk otca s mal. dieťaťom tak, že tento je oprávnený stretávať sa s mal. V. U. každý nepárny víkend v mesiaci, a to v sobotu a nedeľu od 10:00 hod. do 17:00 hod., každý štvrtok v párnom týždni v mesiaci od 15:00 hod. do 18:00 hod. bez prítomnosti matky s tým, že otec maloletého prevezme a po ukončení styku ho opäť odovzdá matke v mieste jej bydliska. Stanovil, že matka je povinná maloletého k styku riadne pripraviť. Rodičom uložil povinnosť v prípade, že sa styk z vážnych dôvodov nebude môcť zrealizovať, oznámiť túto skutočnosť druhému rodičovi najneskôr deň pred začatím styku. Uložil rodičom výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, N. 7, T. do 29. 02. 2016 a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre rozvod manželstva účastníkov. Zistil, že títo ukončili spolužitie v mesiaci apríl 2013, ich manželstvo je len formálnym zväzkom a neplní žiadnu spoločenskú funkciu. Z postojov účastníkov v priebehu konania a ich správania pred súdom, aj inak vykonaných dôkazov zistil, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené, až nepriateľské, sprevádzané trestnými oznámeniami a pod.. Účastníci nie sú schopní komunikovať nielen ako manželia, ale nie sú schopní korektno komunikovať ani ako rodičia mal. dieťaťa. Preto návrhu na rozvod vyhovel a zároveň zveril mal. V. U. do starostlivosti matky. V súvislosti s návrhom otca na zverenie maloletého do striedavej starostlivosti, uviedol, že pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky. Zverením mal. dieťaťa do osobnej starostlivosti matky súd prvého stupňa sledoval najlepší záujem mal. dieťaťa na zdravom a všestrannom vývoji. Maloletý vo veku 4 rokov je právne, aj fyzicky v osobnej starostlivosti matky, na ktorú je citovo viazaný a ktorá je s ním na predloženej materskej dovolenke. Vychádzal pri rozhodovaní zo stanoviska znalkyne a kolízneho opatrovníka. Je v záujme zdravého vývinu maloletého dôležité, aby bol fixovaný na jedno výchovné prostredie a aby nebol traumatizovaný negatívnymi vzťahmi rodičov. Nie bez významu pre účely tohto konania mal súd prvého stupňa to, že otec je v čase rozhodovania súdu dôvodne podozrivý a obžalovaný so zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby, ktorého sa mal dopustiť vo vzťahu k matke. Zlá komunikácia medzi rodičmi, neschopnosť dohodnúť sa na veciach, aj čo sa týka financovania potrieb maloletého je kontraindikáciou pre uplatnenie striedavej starostlivosti u dieťaťa v tak nízkom veku. Súd nezistil skutočnosti, ktoré by boli dôvodom na vylúčenie otca z kontaktu s maloletým. Zistil, že medzi otcom a maloletým dieťaťom je pozitívny citový vzťah, navzájom radi trávia spolu čas, otec zabezpečuje maloletého aj materiálne. Keďže matka sa riadne stará o maloletého v plne vybavenej a udržiavanej domácnosti, v tejto súvislosti neboli zistené nedostatky, rozhodol o zverení maloletého do jej starostlivosti. Pokiaľ ide o určenie vyživovacej povinnosti, súd prvého stupňa zistil, že otec si doposiaľ plní vyživovaciu povinnosť vo výške 70 Eur mesačne. V priebehu dokazovania otec preukazoval listinnými dôkazmi, že zabezpečuje materiálne potreby maloletého rádovo v stovkách eur, pričom sám uviedol, že mesačne vynaloží na maloletého okrem určeného výživného sumu 50 - 60 Eur a poistenie 30 Eur mesačne. Otec síce formálne dokladoval príjem vo výške 450 Eur čistého za mesiac ako konateľ spoločnosti, ktorej jediným spoločníkom je jeho otec, avšak v spojení s majetkovými pomermi otca, ktorý vlastní byt v V., záhradu v J., nakupuje hodnotné dary maloletému, bol súd toho názoru, že otec reálne môže dosahovať vyššie príjmy, ako ich deklaruje. Zdôraznil, že otec je v produktívnom veku, neuviedol žiadne zdravotné obmedzenia, maloletý je jeho jediným dieťaťom, má dlhoročné skúsenosti v podnikaní, aj v zahraničí, preto ustálil, že je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť výživné 150 Eur mesačne. Otec síce spláca úver vo výške 320 Eur mesačne, avšak výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov.

Súd prvého stupňa zároveň zdôraznil, že je v záujme maloletého, aby sa otec podieľal na jeho výchove formou úpravy styku s mal. dieťaťom. Pri úprave styku otca s maloletým súd prvého stupňa zohľadňoval najlepší záujem mal. dieťaťa a vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania a stanoviska znalkyne a kolízneho opatrovníka. Zohľadnil nízky vek maloletého a jeho citovú fixáciu na matku. Znalkyňa uviedla nevhodnosť prespávania u otca cez noc vzhľadom na nízky vek dieťaťa. Doteraz súdom určenú úpravu styku považovala za dostatočnú s návrhom na jej prehodnotenie s časovým odstupom jedného roka. Podľa znalkyne rozsiahlejší styk dieťaťa s otcom by nebol pre blaho a dobro dieťaťa, ak by malo byť odlúčené od matky aj so spaním a s týmto stanoviskom sa súd prvého stupňa stotožnil. Zdôraznil, že obaja rodičia budú musieť v záujme maloletého prejavíť snahu, aby upravili svoj konfliktný vzťah. Pre rodičov je zásadné, aby dokázali spolu konštruktívne komunikovať, čo je predpokladom aj možných rodičovských dohôd, ktoré nebudú vyžadovať zásahy súdu. S poukazom na konfliktné vzťahy medzi rodičmi, ktoré boli preukázané, či už pri samotnom ich výsluchu, ako aj z ich elektronickej komunikácie, súd prvého stupňa im uložil výchovné opatrenie - podrobiť sa sociálnemu poradenstvu v špecializovanom zariadení podľa ust. § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výrokom o zverení maloletého do starostlivosti matky, o určení výživného a o úprave styku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, ktorý navrhol v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Vytýka súdu nedostatočné zdôvodnenie rozhodnutia. Z jeho pohľadu mu chýba jasné a výstižné označenie dôvodov, prečo nie je striedavá starostlivosť o maloletého možná, teda prečo, nie sú pre ňu splnené zákonné podmienky a konkrétne ktoré. Súd len stroho skonštatoval nespĺnenie zákonných podmienok striedavej starostlivosti bez odkazu na dôkazy, ktoré ho k tomuto záveru priviedli. Súd sa obmedzil na konštatovanie, že rodičia nedokážu nekonfliktne komunikovať. Nevšimol si, že tento stav vyhovuje iba jednej strane, a preto stranu matky nič nenúti k tomu, aby sa správala racionálne a naopak ju utvrdzuje vo vedomí, že čím dlhšie budú

konflikty pokračovať, tým viac bude otec obmedzený vo svojich právach k dieťaťu. V priebehu konania pred súdom prvého stupňa otec požiadal o rozšírenie času styku s maloletým cez noc s poukázaním aj na to, že matka sa odsťahovala s maloletým do T.E. a tak skrátila čas styku otca s dieťaťom o čas potrebným na prepravu. Takéto odsťahovanie sa matky v priebehu konania o rozvod je obštrukciou proti možnosti striedavej starostlivosti, na ktoré poukazuje aj súd. Ďalšou účelovou obštrukciou matky je účelové a bezdôvodné podávanie opakovaných trestných oznámení na jeho osobu pre ňou vymyslené skutky. Súd neprihliadol na princíp prezumpcie nevinoty a osvojil si, ako skutočnosť svedčiaciu proti nemu, neexistujúci trestný rozkaz, ktorý bol zrušený v dôsledku podania odporu. Uloženie pokuty 200 Eur, začatie konania o uložení výchovného opatrenia svedčia o tom, že matka nechce, aby sa so synom stretával. Je tu snaha eliminovať ho v kontakte so synom pri súčasnej snahe dosiahnuť, čo možno najvyššie výživné. Ak je hlavnou prekážkou striedavej starostlivosti vzdialenosť bydliska rodičov a konfliktnosť komunikácie, je potrebné zohľadniť kto vzdialenosť účelovo vytvoril a kto konflikty účelovo vytvára. Súd prvého stupňa pritom zistil, že otec má vytvorené vhodné bytové, materiálne a iné podmienky a má zručnosti sa o dieťa postarať. Tieto zistenia spochybňujú správnosť výroku súdu o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matke a s určitosťou vylučuje správnosť rozhodnutia súdu, ktorým potvrdil nedostatok s ním a z dôvodu zmeny bydliska maloletého odsťahovaním sa matky do T.E., o to viac je obmedzený kontaktu so synom. Súd prijal z iného konania znalecký posudok č. 9/2015, nevykonal dôkaz pripojením tohto spisu do konania, nemal tak otec právo vyjadriť sa k osobe znalca v danom konaní. Má pochybnosti o správnosti záverov uvedených v tomto posudku s tým, že súd reagoval na jeho námietku, že sa pomery zmenili uplynutím 8 mesiacov tak, že dopyčul znalca, ten však nevykonal žiadne doplňujúce znalecké zisťovanie, len zotrval na svojich predchádzajúcich záveroch. Závery znalkyne z tohto znaleckého posudku považuje otec za arbitrárne, nepreskúmateľné, nemajúce oporu vo vykonanom znaleckom skúmaní, pretože v posudku nie je nič, z čoho by sa dali odvodiť závery o nevhodnosti prespávania dieťaťa u otca, alebo vhodnosti dlhšieho času kontaktu otca so synom, aby sa tak nahradil čas strávený cestovaním, okrem všeobecného odkazu na vek syna. Znalčka nezistila nič, čoby otca malo obmedzovať v kontakte so synom, napriek tomu neodporúča rozsiahlejší styk používajúc ako univerzálnu odpoveď nízky vek dieťaťa. Znalčka konštatuje nevhodnosť cestovania dieťaťa z T. do J. a späť (mesačne asi 900 km), na druhej strane neodporúča prespávanie u otca a navrhuje zachovať doterajší stav. S týmito závermi otec nesúhlasí a má za to, že uvedené rozhodnutie tak nie je v záujme mal. dieťaťa. Súd ho nemôže diskriminovať len preto, že nie je ženou, pokiaľ nezistí, také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že sa o syna nevie náležite postarať, zle na neho výchovne pôsobí, alebo, že žije v zlom výchovnom prostredí. V tejto súvislosti súd žiadne negatívne skutočnosti nezistil. Nemôže preto súhlasíť s rozhodnutím súdu prvého stupňa o úprave styku s dieťaťom, keď súd prvého stupňa neprihliadal na kritéria stanovené v § 24 ods. 4 Zákona o rodine. Tým, že sa matka so synom presťahovala do T., na strane otca sa zmenili k horšiemu možnosti stretávania sa so synom. Súd prvého stupňa tiež nebral do úvahy, že matka v minulosti opakovane robila problémy pri ich stretávaní sa so synom. Maloletý stále ochorel, keď mal prísť otec a pod.. Preto sa musel svojich práv domáhať podaním návrhu na súde, keď matke bola uložená pokuta 200 Eur. Je nútený na svoju ochranu si vyhotovovať zvukové záznamy pri preberaní syna a brať si svedkov, najčastejšie svojho otca, čo je preňho veľmi nepríjemné, že sa musí znížiť k takýmto praktikám. Matka naňho v súvislosti so stykom so synom opakovane podávala oznámenia na políciu, ktoré sa neskôr ukázali ako nepravdivé. Má za to, že matka používa syna ako zbraň voči nemu. Súd prvého stupňa nevzal do úvahy, že voči matke prebieha konanie o uloženie výchovného opatrenia, ktorému sa už dvakrát vyhla. Otec zdôrazňuje, že závery znalkyne by rešpektoval, pokiaľ by sa zistilo, že dieťa nechce byť s otcom. Lenže syn chce s ním byť, ale nemôže, pretože znalec neodporúča, bez konkrétne zistených prejavov u dieťaťa, prečo by nemohol byť s otcom dlhšie, hoci na to spĺňa všetky predpoklady. Zdôrazňuje, že prekážky, ktoré tomu podľa znalca bránia, vytvára účelovo matka. Pýta sa, čo má potom matku motivovať k tomu, aby rešpektovala právo dieťaťa na kontakt s otcom.

Otec tiež nesúhlasí s určením výživného 150 Eur mesačne, keď toto rozhodnutie nemá oporu vo vykonaných dôkazoch. Má za to, že pri určení výšky výživného súd prvého stupňa zohľadnil iba požiadavky matky, ktorá nepreukázala zvýšené náklady na syna, vzhľadom k nákladom, ktoré uvádzala pri ich rodičovskej dohode, keď sa dohodli na výživnom 70 Eur mesačne. Súd nebral do úvahy zvýšené náklady otca pri dochádzaní do T., čo spôsobila matka tým, že sa odsťahovala. Má za to, že matka má príjmy z poisťovníctva a požičiavania a predaja svadobných šiat, o čom súdu predložil dôkazy, ale súd ich nebral do úvahy. V zmysle týchto dôvodov navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

Matka navrhla rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť. S odvolaním a dôvodmi odvolania otca nesúhlasí. Uvádza, že otcovi bolo umožnené klásť znalcovi otázky a znalec sa k danej veci vyjadril. V spise sú priložené aj ďalšie znalecké posudky, ktoré potvrdili, že dochádzalo k týraniu jej osoby zo strany otca. Otec ju stále prosí, aby sa k nemu vrátila a citovo ju vydiera cez mal. syna. Má za to, že jeho konanie je účelové a takto sa chce vyhnúť trestnej zodpovednosti v súdnom konaní, ktoré je proti nemu vedené. Stretávanie otca s maloletým prebieha pravidelne s výnimkou dní, keď je otec služobne odcestovaný. Vtedy mu umožní zrealizovať styk so synom v náhradnom termíne. Aj keď je niekedy preberania syna komplikované, vždy sa snaží syna na styk s otcom riadne pripraviť, tak psychicky, ako aj materiálne. Nie je pravdou, že účelovo bráni otcovi v stretávaní sa so synom, skôr otec vyhľadáva dôvody na konfliktné situácie. Otec nezabezpečuje žiadne ošatenie pre mal. syna, ani obuv, vždy dieťaťu ona pribalí náhradné oblečenie a pod.. Otec nijako neprispieva na základné potreby syna s výnimkou výživného 70 Eur mesačne. Poukazuje tiež na skutočnosť, že v minulosti preberanie mal. syna otcom bolo veľmi náročné, došlo aj k útoku na jej osobu, napriek tomu jej bola uložená pokuta a ona rozhodnutie súdu rešpektovala. Od toho času prebiehal styk maloletého s otcom aj napriek chorobe podľa predbežného rozhodnutia, aj napriek upozorneniam z jej strany otec neakceptoval zdravotný stav mal. syna. Priniesol ho späť zanedbaného a pod.. Vidí v tom účelové správanie sa zo strany otca v snahe ublížiť jej a pomstiť sa za to, že požiadala o rozvod manželstva. Dôrazne odmieta tvrdenia otca, že zmena jej bydliska bola z jej strany obštrukciou. Zmena bydliska prospela aj mal. dieťaťu a útoky zo strany jej otca sa minimalizovali voči jej osobe. Zdôrazňuje, že mal. syna na styk s otcom riadne pripravuje, komunikuje s otcom v záujme ich mal. dieťaťa, aj keď veľakrát maloletý nechce ísť s otcom, snaží sa vytvárať pozitívnu atmosféru a vždy sa jej podarí presvedčiť ho, aby išiel. Maloletý prichádza zo stretnutí s otcom unavený a nevyspatý. Myslí si, že otec riadne nedodržuje denný režim maloletého, ktorý je v takom nízkom veku dieťaťa veľmi dôležitý. Snaží sa robiť všetko, čo je v záujme mal. syna, ale zatiaľ to nemá veľmi pozitívny efekt. Uvádza, že býva v byte s mal. synom sama. Sama sa o dieťa stará, nemyslí si, žeby sa podmienky dieťaťa zmenili k horšiemu. Zdravotný stav maloletého je premenlivý, vyžaduje pravidelné návštevy lekára, užívanie liekov, čo vyžaruje jej nepretržitú starostlivosť o mal. syna. Prespávanie v cudzom prostredí by toho času bolo pre mal. syna traumatizujúce. Rozhodnutie súdu tak nepovažuje za diskriminačné a nijako neobmedzuje rodičovské práva otca. Správanie otca počas manželstva bolo neakceptovateľné, aj napriek mnohým ústupkom z jej strany, musela odísť z agresívneho a nezdravého prostredia, v ktorom žije otec a jeho rodičia. Napriek tomu obaja musia robiť rozhodnutia, ktoré sú v záujme ich mal. syna.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výrokoch o zverení maloletého do starostlivosti matky, o určení výživného a o úprave styku otca s mal. dieťaťom a v súvisiacom výroku o trovách konania v zmysle zásad vyjadrených v ust. § 212 ods. 1 a 2 O. s. p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie je sčasti opodstatnené. Pokiaľ ide o rozhodnutie o úprave styku otca s dieťaťom, nie sú dané podmienky pre potvrdenie, ani pre zmenu tejto časti rozsudku, keď rozsudok je nepreskúmateľný pre absenciu dostatočných dôvodov a zároveň súd prvého stupňa sa nezaoberal všetkými právne významnými okolnosťami podstatnými pre správne rozhodnutie o tejto časti predmetu konania.

Podľa ust. § 24 ods. 1 Zákona o rodine, v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí komu mal. dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti prispievať na jeho výživu alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa ust. § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa, a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa ust. § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností, alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo mal. dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k

obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem mal. dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi.

Podľa ust. § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s mal. dieťaťa podľa ods. 1, súd upraví styk rodičov s mal. dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Podľa ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa ust. § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Vychádzajúc z citovaného ust. § 24 ods. 2 Zákona o rodine predpokladmi na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti, ktoré musia byť súčasne splnené sú jednoznačný záujem dieťaťa na zverení do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, lepšia možnosť zaistenia potrieb dieťaťa pri tomto spôsobe osobnej starostlivosti ako pri výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov, spôsobilosť rodičov vychovávať dieťa, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o dieťa a súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Súd musí pri všetkých prípadoch rozhodovania o výkone rodičovských práv a povinností, teda nielen pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, rešpektovať právo mal. dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy musí prihliadať na záujem mal. dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom.

Pokiaľ je záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom, tak predpokladom na rozhodnutie súdu o zverení dieťa do striedavej osobnej starostlivosti je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie týkajúcej sa potrieb mal. dieťaťa. Rodičia sa musia vedieť dohodnúť o veciach súvisiacich so školskou dochádzkou (dieťa by malo stále navštevovať rovnakú školu) aj s mimoškolskými aktivitami a záujmami dieťaťa. Dieťaťu by sa striedaním osobnej starostlivosti nemal nemeniť okruh jeho kamarátov a blízkych osôb, aby nebolo v takýchto situáciách ďalej traumatizované. Schopnosť dohody rodičov súd musí zisťovať v rámci dokazovania v konaní o výkone rodičovských práv a povinností. Zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov nesmie byť ústupkom ich vzájomnej rivalite, ale vyjadrením kvalitného a pozitívneho vzťahu rodičov k dieťaťu. To predpokladá toleranciu, vyspelosť a dobrú vôľu všetkých zúčastnených. Rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti o mal. dieťa by tak malo vychádzať z ich spoločnej vôle a dohody, schopnosti spolu komunikovať a spolupracovať a nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov (do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu ČR, sp. zn. I ÚS 48/04). Podstatnou je teda odpoveď na otázku, či rodičia sú ochotní a vyspelí v záujme mal. dieťaťa spolu kooperovať.

Pokiaľ sa rodičia na striedavej osobnej starostlivosti nedohodli a súhlasí s ňou len jeden rodič, vzniká tak súdu povinnosť skúmať či rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti, teda autoritatívny výrok súdu o nej bez podkladu v konsenze obidvoch rodičov je v záujme dieťaťa. Záujem dieťaťa je potrebné chápať v čo najextenzívnejšom výklade. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju osobnosti a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

Je potrebné konštatovať, že súd prvého stupňa v súvislosti s rozhodovaním o zverení mal. dieťaťa do starostlivosti matky - navrhovateľky vychádzal z výsledkov dokazovania vykonaného v predmetnej

právnej veci. V tomto smere sú relevantné predovšetkým závery vyjadrené v znaleckom posudku č. 9/2015 vyhotoveného znalkyňou T. M. J.N., ktorú súd prvého stupňa aj osobne vypočul v tomto konaní. Spomínaný znalecký posudok bol zabezpečený pre účely konania Okresného súdu Svidník, sp. zn. 3P/8/2015, ktorá právna vec sa týka totožných účastníkov konania, a teda otec mal možnosť vyjadriť sa v uvádzanom konaní k osobe znalkyne, k obsahu podanému znaleckému posudku a napokon bol prítomný aj pri výsluchu znalkyne na pojednávaní konanom dňa 25. 01. 2016. Je zrejmé, že mal. V. vzhľadom na svoj fyzický vek je stále citovo značne naviazaný na osobu matky a potrebuje nadobudnúť väčšiu emočnú stabilitu a ukotvenie v jednom výchovnom prostredí. Problémom v tomto smere je navyše zlá komunikácia medzi rodičmi, neschopnosť dohodnúť sa na veciach, aj čo sa týka financovania potrieb maloletého, čo je nepochybne kontraindikáciou pre uplatnenie striedavej starostlivosti o dieťa v tomto veku. Znalkyňa T. M. J. v podanom posudku konštatuje pozitívne väzby vo vzťahu medzi maloletým a otcom. Problémom pre iné rozhodnutie o výchovnom prostredí maloletého okrem jeho aktuálneho fyzického veku je predovšetkým značne problematická komunikácia medzi oboma rodičmi, keď nepochybne disharmonické vzťahy rodičov môžu prispievať k emočnej labilita mal. dieťaťa a k jeho celkovej nepohode. Všetky tieto skutočnosti súd prvého stupňa pri rozhodovaní o ďalšom výchovnom prostredí mal. V. správne a dôsledne zistil, následne ich vyhodnotil a aj podľa odvolacieho súdu je rozhodnutie v tejto časti správne. Mal. V. je nepochybne na osobe matky citovo viac závislý, matka sa o dieťa spoľahlivo a zodpovedne stará a prispôsobuje svoje fungovanie potrebám mal. dieťaťa.

So zreteľom na všetky tieto dôvody odvolací súd rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku o zverení mal. dieťaťa do starostlivosti matky - navrhovateľky potvrdil ako vecne správny postupom podľa ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p..

Pokiaľ ide o určenie vyživovacej povinnosti zo strany otca voči dieťaťu, vo všeobecnosti sa v tomto smere vychádza z hľadísk v uvedených v ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorými sú odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Samotné výživné slúži na uspokojovanie všetkých dôvodných hmotných potrieb oprávneného dieťaťa, ktoré sú ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi povinného rodiča. Je potrebné zdôrazniť, že odôvodnené potreby dieťaťa môžu byť rôzne podľa okolností každého jednotlivého prípadu. Sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie sa v spoločenskom živote a pod.. Výživné pre dieťa, teda slúži nielen na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených potrieb (jedlo, ošatenie, obuv, hygienické potreby a pod.), ale aj ďalších potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa.

Odôvodnené potreby dieťaťa sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami a možnosťami rodičov. V prípade, ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov väčšie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa.

Vykonané dokazovanie potvrdzuje, že pokiaľ ide o matku mal. dieťaťa, táto je poberateľkou rodičovského príspevku vo výške 223 Eur mesačne a občas si privyrába prácou z domu. Spolu s maloletým obýva prenajatý 1-izbový byt s príslušenstvom v T., za ktorý uhrádza nájomné s inkasom spolu vo výške 210 Eur mesačne. Matka mu nachádza v celodennej starostlivosti matky, predškolské zariadenie nenavštevuje. Matka mu zakupuje špeciálne mlieko a maloletý užíva prípravky na alergiu a posilnenie imunitného systému. Pokiaľ ide o otca, ako konateľ spoločnosti L. SK, s. r. o., ktorej spoločníkom je jeho otec, dosahuje príjem 450 Eur netto mesačne. Súd prvého stupňa správne prihliadol aj na celkové majetkové pomery otca, ktorý vlastní byt v V., v ktorom nebýva a môže ho prenajímať a je tiež vlastníkom pozemku v J.. Otec zároveň spláca úver vo výške 320 Eur mesačne. Reálne príjmové a majetkové schopnosti otca nepochybne odôvodňujú platiť vyššie výživné ako v doteraz určenom rozsahu 70 Eur mesačne. Odvolací súd však prihliadol aj k pomerne nízkemu fyzickému veku maloletého, ktorý je v predškolskom veku a aj s prihliadnutím na zdravotný stav maloletého je podľa odvolacieho súdu primerané, aby otec uhrádzal v jeho prospech výživné v sume 120 Eur mesačne. Odôvodnené potreby mal. dieťaťa s jeho pribúdajúcim vekom a pokračujúcou školskou dochádzkou sa v budúcnosti nepochybne budú zvyšovať, avšak v súčasnom období s ohľadom na existujúce odôvodnené potreby mal. dieťaťa zodpovedajúce jeho veku a zárobkové a majetkové možnosti otca, je opodstatnené určiť výživné v spomínanom rozsahu. S poukazom na tieto dôvody odvolací súd rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku o určení výživného zmenil postupom podľa ust. § 220 O. s. p..

V súvislosti s namietanou úpravou stretávania sa otca s mal. V. je potrebné zdôrazniť, že úloha oboch rodičov je v živote mal. dieťaťa nezastupiteľná a odvolací súd nemá za to, žeby tomu bolo inak v predmetnej právnej veci. Záujmom dieťaťa je, aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote a je presvedčený, že i ten druhý rodič je dobrým rodičom. Rodičovská zodpovednosť za riadnu výchovu dieťaťa je prikázaná obom rodičom, preto pokiaľ nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej zodpovednosti, nie je dôvod na to, aby rodič, v ktorého v priamej starostlivosti mal. dieťaťa nie je, sa s dieťaťom nestretával, resp. len v obmedzenom rozsahu.

Nepochybne záujem mal. dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a mal. dieťaťom, a tento záujem vyžaduje, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia.

Výkon rodičovských práv a povinností nesmie vystaviť mal. dieťa negatívnym vplyvom.

Súd prvého stupňa v zásade správne poukazuje na obsah znaleckého posudku č. 9/2015 vyhotoveného znalkyňou T. M. J., v ktorom znalkyňa doporučila akceptovať úpravu styku otca s mal. V. v rozsahu podľa rozsudku Okresného súdu Svidník zo dňa 18. 06. 2014, č. k. 5P/17/2014-25. Túto úpravu styku znalkyňa hodnotí ako postačujúcu s tým, že dieťa je v nízkom fyzickom veku a je citovo naviazané na osobu matky. Ako plynie z vyjadrení oboch rodičov, stretávanie sa mal. V. s otcom prebieha bez vážnejších problémov, otec má záujem stretávať sa s dieťaťom a aj mal. V. podľa zistení znalkyne má k svojmu otcovi pozitívny vzťah. Podľa správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny F. zo dňa 10. 08. 2015 (č. I. 235) tento orgán štátnej správy pre účely iného súdneho konania vykonal šetrenie v domácnosti rodičov a zúčastnil sa na vykonávaní styku otca s mal. dieťaťom bez ohlásenia dňa 06. 08. 2015. V podanej správe sa konštatuje, že maloletý bol počas uskutočňovaného styku smelý, komunikatívny a pôsobil šťastným a uvoľneným dojmom, čo v neposlednom rade korešponduje aj so závermi znalkyne potvrdzujúcej existenciu kladnej citovej väzby dieťaťa k otcovi. Ako už bolo uvádzané, znalkyňa pre akceptáciu doterajšej súdnej úpravy styku z roku 2014 zdôrazňovala fyzický vek dieťaťa a jeho naviazanosť na osobu matky. Nemožno však opomenúť, že tento znalecký posudok bol vyhotovený ešte dňa 06. 08. 2015, odkedy uplynulo dlhšie časové obdobie, mal. dieťa je vekovo staršie a pravidelne sa s otcom ďalej stretáva. Súd prvého stupňa síce vypočul znalkyňu v tomto konaní na pojednávaní dňa 25. 01. 2016, ktorá zotrvala na záveroch vyjadrených v posudku, avšak je zrejme, že nevykonala ďalšie psychologické vyšetrovanie účastníkov konania v zmysle toho, či nemohlo dôjsť k zmene pomerov na ich strane. Napokon znalkyňa túto úpravu styku považovala v posudku za postačujúcu len na určité obdobie, do jedného roka, kedy by sa mal rozsah stretávania otca s dieťaťom prehodnotiť. Je tiež zrejme, že matka spolu s maloletým v súčasnosti žije v T. a otec v tejto súvislosti zrejme opodstatnene poukazuje aj na diskomfort dieťaťa pri cestovaní do miesta bydliska otca a späť pri realizácii stretávania sa. Od roku 2014, kedy sa naposledy rozhodlo o úprave styku otca s dieťaťom uplynulo isté obdobie, maloletý je vekovo starší, stretáva sa s otcom, má k nemu kladný citový vzťah, a preto súd prvého stupňa v ďalšom konaní zameria dokazovanie na zistenie, či aj vzhľadom na uplynutie doby od podaného znaleckého posudku nedošlo k zmene pomerov pre určenie širšej úpravy styku maloletého s otcom tak, aby mohol počas víkendov v jeho domácnosti prespávať.

Odvolací súd preto zrušil rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výrokoch o úprave styku s maloletým a v súvisiacom výroku o trovách konania (§ 221 ods. 1 písm. f) O. s. p.) a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.) s tým, že v novom rozhodnutí o veci sa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.